

Uilenwerkgroep Waasland

Kerkuil doet het in 2012 nog beter dan in 2011!

Herinnert u zich nog de titel...

Kerkuil doet het goed in 2011¹ waarin we fier berichtten over een topjaar voor de Kerkuil (*Tyto alba*) in onze contreien met zeven succesvolle broedsels waarbij minstens 16 jongen werden geboren? *Minstens 16* want twee locaties waren ontoegankelijk (schouw en inrijpoort) en dus niet te controleren op het aantal jongen.

In 2012 kregen niet minder dan **28** kleine kerkuiltjes een ring op een van de 31 door ons opgevolgde locaties. Bij twee onbereikbare locaties hoorden en zagen we eveneens jongen. Met acht (op de 31 of 25,8% door ons gecontroleerde) locaties die in 2012 een thuis boden aan een kerkuilkoppel is de kerkuil meer verspreid dan ooit sinds we in 2006 startten met gerichte controles. Daarenboven werden op vier andere locaties adulte vogels opgemerkt. Bij twee daarvan kwam een koppel tot broeden (telkens zes eieren) maar moesten ze in een confrontatie met kauwen (*Corvus monedula*) het onderspit delven.

Broedsels konden we vaststellen in Sint-Niklaas (5 jongen), Belsele (5) Belsele-Puivelde (5), Eksaarde (3), Klein-Sinaai (5) en Nieuwkerken (5). Grote broedsels dit jaar onder anderen door een extreem goed muizenjaar. Op de vrije locaties in Belsele (schouw) en Waasmunster (inrijpoort) zagen we

¹ Nieuwsbrief Afdeling Zuid-Waasland, 19de jaargang, nr.1 – jan-feb-mrt 2012

respectievelijk een en twee jongen maar konden er niet bij om het aantal te controleren. De kerkuilen die moesten wijken voor kauwen woonden in Waasmunster (kerk de Ruiter) en in Belsele (schuur).

Verdomde kauwen

In 2012 troffen we maatregelen om de agressieve kauwen op afstand te houden. Concreet werden verschillende kasten aangepast. De inlooppipen – nochtans vroeger gepromoot om kauwen af te schrikken – werden verwijderd of aanzienlijk ingekort want we stelden vast dat de handige kauwen de inlooppipen vol stouwen met takken, twijgen, plastic en ander afval. Zo werd de toegang aan zelfs broedende kerkuilen gestaag ontzegd en mochten die al blij zijn als ze kast nog uit geraakten. De eieren bleven verweesd achter. Een andere techniek is het verhangen van de kast. Voorbeeld daarvan is het succesverhaal in de kerk van Belsele-Puivelde. In de periode 2005 – 2009 bleek de kast vooral een geliefd verblijfsoord onder kauwen. In 2010 werd de kast verhangen, de vliegopening zowaar naar het westen gericht. De kauwen zijn niet verdwenen rond de kerk, maar de kerkuil heerst aan die kant van de kerktoren en broedt er nu al drie jaar na elkaar.

Huur eens een tweede verblijf

In onze contreien hebben we nog nooit een tweede broedsel kunnen optekenen. Om dit fenomeen in de hand te werken, hebben we dit jaar een experimentje opgezet. Op twee locaties hebben we een tweede kast aangeboden, niet ver van de eerste kast meer bepaald in hetzelfde gebouw (in beide gevallen schuren). Ervaring in andere regio's leert dat een vrouwtje sneller voor een tweede keer aan het broeden gaat als er andere geschikte nestgelegenheid in de buurt is. In 2012 had deze proef bij ons nog geen succes. Wel veel braakballen in de kasten, wat toch al een indicatie is van intensieve aanwezigheid. In een van de kasten kunnen we met een webcamera het reilen en zeilen op de voet volgen.

Terugmeldingen

Onze uilenwerkgroep is voorlopig nog altijd voorstander van het ringwerk. Een van onze kleine mannen, geringd op 28/05/2012 in de kerk van Nieuwkerken en met een gemeten vleugellengte van 264 mm de grootste uit een gezin met vijf kinderen, werd op 24/10/2012 teruggevangen in Sinaai en kon nadien in prima toestand zijn/haar rondzwerven verder zetten.

Misschien wordt het aanbrengen van een alles registrerende chip de toekomst. Een chip levert bijna altijd gegevens op ongeacht de vogel wordt teruggevangen of niet. Maar het prijskaartje is natuurlijk een belangrijk nadeel. Voorlopig blijven we voluit meewerken aan het ringwerk.

Mooi koppel gesignaleerd – foto in de boekjes

Prachtige kiekjes leverde ons de controle in Klein-Sinaai. Naast vijf flink uit de kluiten gewassen jongen konden we ook ma (op het nest) en pa (in de tweede kast in de nabijgelegen schuur) terugvangen. De foto's tonen duidelijk het verschil tussen de bruine/geeloranje ondersoort (Tyto alba guttata) en de witte variant (Tyto alba alba). De guttata (hier het vrouwtje) komt meer voor in het noorden, centrum en oosten van Europa. De witte ondersoort tref je meer aan in het westelijk en zuidelijk deel van Europa. België ligt zowat op de grens van beide gebieden en biedt bijgevolg ook onderdak voor gemengde huwelijken.

Andere vogels die we volgden

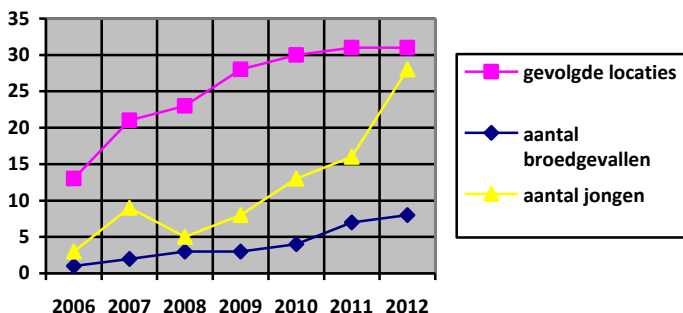
In 2012 werden ook Bosuilen (*Strix aluco*) (acht jongen en een adult), drie Torenavalken (*Falco tinnunculus*) en negen Steenuilen (*Athene noctua*) geringd.

Bij de torenvalken viel het zeer lange broedseizoen op. Op hetzelfde tijdstip waren de jongen in de ene kast al uitgevlogen terwijl in een andere kast nog eieren werden aangetroffen.

Niet enkel de legsels van de kerkuilen waren groot, ook die van de bosuilen. Bij een eerste controlepost werden drie jonge bosuilen in de kast aangetroffen. In een tweede kast kwamen niet minder dan vijf jongen piepen, wat echt uitzonderlijk veel is voor bosuilen in onze regio.

Foto's van de goed doorvoede steenuilen in de Eikenlaan in Belsele kreeg je al te zien in de vorige editie van de nieuwsbrief ². Leuke anekdote op deze locatie is dat de steenuilen hier een heuse fanclub hebben uitgebouwd. Zelfs de katten van de burens worden ingeschakeld om muizen te vangen die vervolgens door de fiere baasjes geleverd worden bij de tevreden eigenaar van de steenuilkast. Geen magere steenuilen gezien daar!

Tot slot wat cijfers en grafieken. Na zeven jaar **kerkuil**registratie mag dat wel eens:

	gevolgde locaties	aantal broedgevallen - tussen () bereikbare locaties	% bezette locaties	aantal jongen - tussen () aantal geringde	gemiddeld aantal geringde jongen per nest
2006	13	1	7,6%	3	3
2007	21	2	9,5%	9	4,5
2008	23	(2) 3	13%	(4) 5	2
2009	28	3	10,7%	8	2,7
2010	30	4	13,3%	13	3,3
2011	31	(5) 7	22,5%	(14) 16	3,2
2012	31	(6) 8	25,8%	(28) 30	4,5

² Nieuwsbrief Afdeling Zuid-Waasland, 19de jaargang, nr.4 – okt-nov-dec 2012

	succesvolle broedgevallen	aantal in nestkasten	mislukte broedsels	adulte vogels aanwezig
2006	1	1		3
2007	2	2		2
2008	3	2		1
2009	3	3		4
2010	4	4	1	3
2011	7	5		2
2012	8	6	2	2

Eddy De Taey, Wim De Backer en Marc Aerts
 Uilenwerkgroep Waasland